

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ:

Dr HINLEDER FELS ÁKOS

ÜGYVÉD

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A trónbeszéd.

Tisztelt Urak! Főrendek és Képviselők!

Kedvelt hiveink!

Őszinte öröm tölt el, hogy hű magyar királyságunk országgyűlésileg egybegyűlt főrendeit és képviselőit újra üdvözölhetjük.

Fájdalmasan esik atyai szívünknek visszatekinteni a közelmúlt eseményeire, a melyek az alkotmányos élet rendes menetét megzavarták.

Hálát adunk az Isteni gondviselésnek, hogy az áldatlan félreértések eloszlottak. A nemzet szabadon megnyilvánult akaratával egyetértőleg, hön táplált ohajunk és biztos reményünk, hogy a törvényhozás és az állami élet összes tényezőinek alkotmányos és törvényes együttműködése a jövőben mindig zavartalan marad.

A törvény és jogfolytonosság uralmának helyreállítása képezi első feladatát kormányunknak.

E végből az országgyűlés elé terjesztendi azokat a javaslatokat, melyek a költségvetés megállapítására, a törvényeken alapuló közadóknek és egyéb közszolgáltatásoknak érvényesítésére vonatkoznak, éber gondot fordítva arra, hogy a felgyülemlett hátralékos köztartozások beszédése méltányosan s az adózók érdekeinek sérelmé nélkül legyen biztosítva.

Az 1867. XII. t.-c. határozza meg a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokkal közös ügyeknek kezelési módjait, a miből folyólag ezen a törvényes alapon a közös szükségletek megalapítandók s egyuttal arra az arányszámra nézve is megegyezés létesítendő, a mely szerint a közös szükségletek fedezése a két állam között megoszlik.

Gazdasági viszonyaink rendezése szükségessé teszi, hogy felhatalmazás adassék a vám- és kereskedelmi tárgyalásoknak egyes külállamokkal való folytatására és megkezdésére.

Gazdasági érdekeink nagyobb sérelmekről való megóvása pedig mellözhetetlenné teendő, hogy a külállamokkal tényleg életbe léptetett vám-, kereskedelmi és állategészségügyi egyezmények addi is fentartassanak, a míg azok alkotmányos uton jogerőre emeltetnek.

Ugyancsak az e szerződésekhez fűződő nyomós érdekek s

gazdasági viszonyaink rendszeres fejlesztésének biztonsága teszi szükségessé, hogy a magyar szent korona országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a vám- és kereskedelmi viszonyok a forgalom kölcsönös szabadságának biztosítása mellett továbbra is szabályoztassanak.

Habár szövetségeseinkkel fenálló s a béke megóvására irányuló szorosabb viszonyunk, nemkülönben más külállamokkal fentartott barátságos összeköttetéseink azt a biztosítékot nyújtják, hogy a béke áldásai nem lesznek tőlünk megvonva, feltétlen biztonságunk s érdekeinknek minden irányban súlylyal bíró érvényesítése, multhatatlanul megköveteli véderőnknek rendszeres gondozását.

Elodázhatatlan szüksége merül azért föl annak, hogy a korábbi törvényeinkben megállapított rendes ujonclétszám megajánlásán kívül, miáltal a védkötelezettség teljesítése rendes medrébe lesz terelhető, a közösügyi szükségletek megállapítására kiküldött korábbi országos bizottságok által már helyeseknek talált, azok a rendkívüli fölszerelési szükségletek is kielégítettessenek, a melyek a jelen országgyűlés működésének tartamára esnek.

A törvényes jogrend helyreállítása a korábbi országgyűlés által kiküldött országos bizottságok által előkészített s Horvát-Szlavon-Dalmátországokkal kötendő pénzügyi egyezmény mielőbbi becikkelyezését is meg kívánja.

A társországok törvényesen biztosított autonóm jogkörének sértetlen megóvása, anyagi érdekeinek és fejlődésének egyenletes gondozása mellett az a törekvés vezeti kormányunkat, hogy saját részéről is elősegítse ezen országok szabad irányu s haladó fejlődését, hogy lehetőleg azonos jogintézmények útján is megerősítse a szent korona országainak állami összetartozandóságát.

Az alkotmányos élet korszerű fejlesztésének szempontjából legfontosabb feladatát képezendi kormányunknak, hogy a politikai jogokat a társadalom minden rétegére kiterjesztve, a nemzet egészét vigye be a politikai élet sáncaiba. E végből készitendi előre az általános szavazati jog szabad gyakorlására vonatkozó javaslatait úgy

a demokratikus eszme korszerű kívánalmainak, valamint a magyar állam nemzeti jellegének megóvása mellett.

Ezek tisztelt urak, főrendek és képviselők azok a feladatok, a melyekre kormányunk vállalkozott oly értelemben, hogy azok első sorban és feltétlenül megoldandó kérdések, a melyek megoldása más kérdések felvétele által sem meg nem húsítható, sem el nem odázható s a kormány ezen elv alatti kötelezettségéhez az imént megtartott képviselőválasztásoknál a nemzet közvéleménye is megadta hozzájárulását.

A felsoroltakon kívül tekintettel a közelmúlt sajnálatos eseményeire, a közigazgatás alkotmányos és törvényes menetének megóvása, valamint az alkotmányos jogrend teljesebb biztosítása érdekében közelebbi feladata leend kormányunknak, hogy előterjessze javaslatait a törvényhatóságok önkormányzati jogkörének biztosítása végett. A közigazgatási bíróság hatáskörének tagítása iránt, továbbá a bíróságok teljesebb függetlenségének megóvása érdekében.

A hatásköri összeütközési esetek eldöntésének független bíróság elé utalása iránt.

Végül az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíraskodásról szóló törvény hatályának meghosszabítása iránt.

Az állami élet rendes menete s a nemzet kulturális és gazdasági haladásának soha nem készíthető biztosítása kétségtelenül számos el nem odázható igény kielégítését teendő szükségessé. Feladatunkat képezi a kulturának a vallásügyi téren a katolikus autonomia ügyének előbbre vitele, az alpapság jövedelmének kiegészítése s az 1848. 20. t.-c végrehajtása iránt elvállalt kötelezettségek fokozatos teljesítése. Gazdasági téren a népek nagy világversenyéből felénk intő szózatot sem hagyhatjuk nyomtalanul elhangzani s mindent el kell követnünk, hogy gazdaságilag nemzeti irányban megerősödjön, népünk erejét kihasználjuk, megélhetését biztosítsuk, jólétét emeljük, a munkásosztály sorsát javítsuk.

Nem szabad késnünk mezőgazdasági termelésünk nagyobb mérvű belterjesebb és minden ágra kiterjedtebb előrelépésében, az ipari és kereskedelmi tevékenységünk rendszeres és nagy arányu fejlesztésében,

pénzügyi és hitelviszonyaink rendezésében, közszolgáltatásoknak arányosabbá s elviselhetőbbé tételében.

Mindezekre vonatkozólag feladata leend kormányunknak a szükséges intézkedéseket megtenni, vagy legalább előkészíteni, az új választási reform törvényre emelkedése után ujabban a nemzet szélesebb s egészben megnyilvánuló közvéleményére kívánunk hivatkozni s a további kormányzati teendőkre nézve királyi jogainkon alapuló elhatározásunk szabadságát azon időre kívánjuk fentartani. A nemzet ősi erényeibe vetett bizalmunk azt a reményt kelti bennünk, hogy a mint minket szeretett magyar nemzetünk érdekei iránt folyton táplált meleg érzelmeink vezetnek, úgy a nemzet is a közte és a király közötti teljes egyetértéssel keresi a trón fényét, a jövődő biztos haladásának zálogát. Isten áldását kérve működésükre, az országgyűlést megnyitottnak nyilvánítjuk.

A politikai helyzetről.

Alkotmányos élet Ujjongó, vidám emberek sürgésével és forgásával volt tele hétfőn az a tér, melyet ez előtt pár hónappal puskagulák, katonarendek, nyerítő huszárovlak, kardok és szuronyok töltöttek meg. Lelkesedés töltötte el a sziveket, melyekben ott honol a reménység és bizalom fohásza: Mégis él a magyarok Istene!... Királyi kéziratok felolvasásával telt el az első ülés. Tóth János háznagy nyitotta meg s miután id. Madarász József elnökölni nem óhajtott, Szappanos István végezte a korelnökséget. Pallavicini Sándor örgróf és Nagy György körjegyzők olvasták fel a királyi kéziratokat. Ugron Gábor felszólalására a Fejérváry felmentéséről és a mult országgyűlés elnapolásáról szóló kéziratokat letétbe helyezték és a képviselőház megalakulása után, újból a Ház elé terjesztik. Az ülés 10 óra 35 perckor ért véget. Másnap a Ház ünnepies megnyitása volt a budai trónteremben, hol a király olvasta fel az elől közölt beszédet. Később pedig az országházban olvasták fel a trónbeszédet és megállapították a szerdai ülés napirendjét.

A főrendiház ülése 11 óra 35 perckor kezdődött. Baró Orczy Béla javaslatára Gróf Zichy Nándor korelnöknek választván, ő elnökölt. Gróf Csekolics Sándor és gróf Hunyady József körjegyzők olvasták

fel a királyi kéziratokat és miniszterelnöki átiratokat, valamint az országgyűlés ünnepélyes megnyitásakor követendő szertartásra vonatkozó értesítést. A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés 11 óra 55 perckor véget ért.

A függetlenségi párt első értekezletét hétfőn Kossuth Ferenc lelkes ovációk után nyitotta meg és nagyhatású beszédében szíve mélyéből köszönetet mondott, hogy elnökké választották. Tizenkét éve, hogy a párt elnöke lett és örömmel telik el szíve, midőn a hatalmas függetlenségi táborra tekint. Lelki szemével visszapillant arra az időre, midőn a hontalanságból hazatérve, a párt élére állott. Akkor e párt még csak kevesekből állott és e kevesek között sem volt meg a teljes egyetértés. Most ellenben a pártban sokan vagyunk és szívben-lelekben egyek. A magyar függetlenségi eszme az a fellegvár, amelynek élére odatűztük azt a tiszta zászlót, melyet előttünk apáink hordoztak, a viszontagságok megtépték, de a mely azonban soha beszennyezve nem volt és nem is lesz. Az önkényuralmat és annak embereit elsöpörtük és most a nemzet hű fiai vannak a kormányon, kiknek minden érzése, gondolata és vágyódása a haza javára van szentelve. A nemzet megmutatta szavazatával azt, hogy milyen irányban kíván haladni és bebizonyította, hogy a haladás rudját a függetlenség felé kell irányítani.

A mi politikai hitvallásunkban elmondhatjuk, hogy a függetlenségi eszme az út, az igazság, az élet. Az út azért, mert ez vezet a nemzet üdvözüléséhez, az igazság azért, mert a világtörténelem mindenütt ezt bizonyítja és az élet azért, mert szolga nemzetnek nincs jövője... A pártértekezlet kebléi ügyeket tárgyalt s köztük a 256-ra emelkedett párttagok klubhelyiségének kibővítésével is foglalkozott. A tagdíjat 160 K-ról 200-ra emelték. Dr Kállay Tamás a hírlapíróknak, akik a nemzeti küzdelemből szintén nagyon kivették részüket, megfelelő alkalmas helyiséget sürgetett s azt az elnökség megígérte. A vasárnapi folytatásos értekezleten az egyes képviselőházi bizottságokba jelölték ki a tagokat. Ezen bizottságok sorában örömmel látjuk: Dr Kovácsy Albert városunk képviselőjét a mentelmi, Simkó József oláhfalvi képviselőt a naplóbíró, Dr Hinléder Fels Ernő oklándi képviselőt a vizügyi és Dr Kállay Tamás udvarhelyvidéki képviselőt a zárószámadvizsgáló bizottságban. A hétfőn tartott értekezleten Dr Gyarmathy Dezső kereszturi és Dr Kovácsy Albert városunk képviselőjét a függetlenségi párt jegyzőjének választották.

A magyar és osztrák kormány között az autonom vámtarifá és a vámszerződés miatt éles diferenciák támadtak. Az osztrák azt akarja, hogy vámuinó legyen 1917-ig s a szerződésbe közös vámtarifát vegyenek be és nem autonom magyar díjszabást. A hét végén Wekerle Bécsbe utazik s ha Hohenlohe osztrák miniszterelnökkel megegyezni, vagyis a magyar álláspontot dülőre juttatni nem tudja, a magyar kormány lemondását felajánlja az uralkodónak.

Különös, hogy a magyar királyi várpalotán az országgyűlés megnyitásakor semmiféle zászló nem volt kitűzve. Elmaradt a sárgafekete zászló és a Gotterhalte, de elmaradt a magyar zászló is. Tehát: „Mégis huncut a német!”

ÜNNEP.

A tavasz mosolygása, a természet feltámadt és kitörő ereje méltó párhuzam ahhoz a képhez, melynek Udvarhely városa vasárnap szemlélője lehetett. Öröm az arcokon; tűz a szemekben; várakozás a szívekben: mindannyi vonása e képnek. Mert igazában a kath. egyház ünnepelte új plébánosát, Gróf Mikes Jánost, de ebben a lelkesedésben őszintén résztvett a városnak, sőt a vármegyének egész közönsége. Mindenki örvendett, mindenki lelkesedett. Hiszen egyek vagyunk szívben, egyek gondolatban, egyek óhajításban: a város, vármegye és hazánk boldogítása teszi értékeink összeségét. Nem azt keressük a mi elválaszt, hanem ami összeköt. Erről a mindent átható érzésről számol be alábbi tudósításunk.

A templomban.

A várakozás. Öröm és lelkesedés, mely a szombati fényes fogadtatás látványosságára Udvarhelynek apraját-nagyját az utcára csalta, nem csökkent, hanem fokozódott. Csak más irányt vett. A templom felé irányította a közönséget, mely már 8 órakor sűrű rajokban hullámozott az ünnepélyes beiktatás helye felé, jól lehet maga a szertartás csak 10 órakor kezdődött. Így érthető, hogy mikor az új plébános paptársaitól kísérvé, — kik között nagy számmal voltak gyergyóiak, de az egyházmegye más részeiből is — a templomba bevonult, ember-ember hátán szorongott.

Legelőször Zomora Dániel székes-egyházi kanonok, az új plébánosnak első principálisa, lépett a szószékre és az ő nyugodtan előkelő módján kifejtve a plébániák eredetének történetét, egymás után adta át beiktatandónak a kulcsot, evangéliumos és szertartásos könyvet, mint a papi hatalom és hivatás jelvényeit. Meleg, őszinte szavakkal festette előtte a papnak kötelességeit, az egyházközség és plébánosnak viszonyát.

Ezután maga Mikes kezdett beszélni. Kettős érzélem tölti el szívét e pillanatban — mondja. Öröm, látva a bizalmat, a szeretetet, melylyel mindjárt megérkezésénél találkozott. Öröm, ha látja azt a széles munkatérrel, melyen annyi jót, annyi nemeset, annyi szépet lehet művelni. De az örömet és bizalmat felváltja a félelem, ha a jövő bizonytalanságára gondol. Meg fogják-e egymást érteni hívők és lekipásztor és a megértésben fogják-e egymás üdvét munkálni? Elég erős lesz-e ahhoz, hogy beváltsa mindazt a reményt, amit hozzá főpásztorai és lelki gyermekei e pillanatban fűznek?

Ámde e félelem csak az emberé; ő pedig nem mint ember áll e helyen, hanem, mint Krisztus felszentelt papja. Hiszen ő nem vágyott

e kitüntetésre és ha mégis részese lett, abban az isteni gondviselés intézkedését kell látnia. Krisztus nevében jön: Krisztus pedig maga a szeretet. E szeretetben gazdagot és koldust, előkelőt és szegényt egyaránt összefoglal. De mégsem! Ezen szeretetnek éltető melegét éreztetni akarja első sorban a gyermekekkel, szerencsétlenekkel és bűnösökkel. A lelkes, a szenvedélyes munkakedvet hozta magával, melyhez erőt Krisztustól vár, akiben mindig bizott és így sohasem fog megszegyenülni.

Az erély, a határozottság, az arca kiülő lelkes pír: mind bizonyította, hogy szívből szól, tehát a szívek legmélyére is hatott. Ezután bemutatta az ünnepélyes szentmisét, miközben Ferenczy Károly gyergyószentmiklósi esperes hatalmas beszéd kíséretében iktatta be az udvarhelykerületi főesperességbe.

A bankett.

A templomi szertartás után mélyen meghatva, de lelkesülve indult a közönség a díszbéd színhelyére. Megvalljuk, hogy utközben felvillant elménkben az a gondolat, vajjon annyi különböző felfogású embernek gyülekezetében nem támad-e valami diszsonancia? Hiszen olyan dolgok, eszmék fognak itt ma napirenden forogni, melyekből valamivel több, vagy valamivel kevesebb, egyforma könnyen sérti az emberek érzékenységét. Csakugyan már gyülekezett Udvarhely városának férfi társadalma rang és felekezeti különbség nélkül. De a kép már első látásra megnyugtatót bennünket: annyi szeretetet láttunk az arcokon, hogy aggodalmaink eloszlottak. Általános az a vélemény, hogy ilyen sikerült és szépen lefolyt bankettben alig volt része Udvarhelynek.

A harmadik fogásnál Dr Váentsik F. állott fel. Könnyű felköszöntőt mondani arra, kinek nincsenek érdemei — kezdte beszédét. De válogatni az érdemek közül: a legnehezebb dolog, főleg olyannal szemben, ki maga úgy viszi véghez jó tetteit, hogy azok érdemnek ne tűnjenek fel; olyanra, aki a lármás, feltűnést kergető világban, a csendes, zajtalan működésben keresi élete célját. Ilyen férfi Erdélynek nagynevű püspöke: Majláth. Reá üriti poharát.

Sebestyén Mózes zetelaki esperes-plébános előszámlálja, hogy egy főesperesben egyesülni kell a törvénybírónak, szolgabírónak, erdésznek, mérnöknek, sőt a rendőrkapitány tulajdonságainak is: tudja, hogy Mikes grófnak ifju vállal e soknemű terhet elbirják s azért, mint új főesperest üdvözli.

Diemár K. kir. ügyész visszatekint az új plébánosnak nagy őseré: Mikes Kelemenre, kit végtelen szeretete hazájának elhagyására birt és a kit hazátlanságában vallásossága vigasztalt. A Mikes-családban évszázadok történeti hagyományaként fejlődött a hazafiság és vallásosság. E kettős eszmének nemes hajtását köszönti az egyházközség nevében.

Mikes köszöntője elején kijelenti, hogy még mindig a szíves fogadtatás hatása alatt áll. Azért jött, hogy a város szellemi és anyagi boldogulásán dolgozzék; fogadják tehát őt munkatársul. Nem jött üres kéz-

zel: hanem egy tüzes faklyát hoz magával. A Krisztusi tüzet, nem a gyűlölet tüzet, nem a felekezeti harc lángjait, nem a párt- vagy osztálygyűlölet parazsát: hanem a felebaráti, testvéri szeretet melegítő tüzet hozza szívében, hogy együtt dolgozva, egymást megbecsülve, munkálkodhassunk édes hazánk és székelly hazánk javára. Udvarhely közönségére emeli poharát

Gotthárd János a város legujabb polgárát éltette Mikesben, mire Embery A. visszatekintve a vármegyék lelkes küzdelmére, a nemrég lefolyt szomorú napokra, Udvarhelyvármegye távollevő főispánját: Ugron Ákóst élteti.

Szemlér F. a papság érdemeit méltatva a történelem folyamán, annak két jelenlevő kiválóságát Zomora Dánielt és Ferenczy Károlyt éltette. Solymossy Endre az elismerés őszinte hangján méltatta Jung-Cseke L. társadalmi, politikai és papi érdemeit, majdnem egy fél századon át és közélettől visszavonulónak a magány csendes boldogságát kívánta. Soó Gáspár a vallási türelmesség klasszikus bizonyítványát látja a megjelent társaságban és élteti Bodolla G. ref. gondnokot, Vajda Ferenc ref., Váry A. unitárius papokat.

Tamás A. Gotthárdra, Vajda F. a testvériságra, Boér J. a hazára, Váry A. Soó Gáspárra üritette poharát. Ekkor állott fel Görög Joáchim, gyergyószentmiklósi örmény plebanos. Egy megható eseményt mond el. Mikor Mikes alfalvi hiveitől távozott, azok sirva kísérték; a válás pillanatában egyik egyszerű székelly aszszonyból ily szavakban tört ki a fájdalom: „Csókoljuk a kezét az édesanyjának”. Az édes anyának, ki szívének ideálmusát, lelkének nemeségét öntötte át fiába és mindazt most Udvarhelynek adta. Most van igazán szükség derék anyákra, kik önálló, jellemes fiukat neveljenek, mert az igazi jellemek — szomorú valóság — nagyon meggyérültek. Az ilyen anyákat kell igazán megbecsülni: tehát csókoljuk a kezét az édes anyának. A páholyok nöközősége már a beszéd folyamán töltötte könnyeit és a végén láttunk sok könnytől nedves férfiszemeket is.

Ekkor az ünnepelt a közönségtől engedelmet kért, hogy a szíves üdvözlötet táviratilag tudassa édes anyjával. Majd felköszöntötte Sebestyén Mózes, akinek első helyen volt felajánlva az udvarhelyi plébánia és akiben ő mindig jobbkezet ohajtja látni. Ekkor a papság nagy részével távozott.

Ámde a nagy többség tovább is együttmaradva, gyönyörködött egymás jókedvében és lelkesedésében. Most a felköszöntők áradata tovább is olyan, sőt talán nagyobb hullámmal zúgott. Görög J. ismételt felszólalásában az udvarhelyi nőket „bevitte az alkotmány sáncai” közé, mert ezek egyszerre tizen beszélve, egymást obstruálnak agyon, tehát nem lennének amolyan unalmas férfi-obstrukciók. Majd a társaságnak három ősmagyarnevű tagja: Burger, Meisel és Szemlér tüztek össze a felett, hogy melyik közöttük nagyobb magyar. Mindenik olyan erős érvekkel dolgozott, hogy végéreményképen meg kellett állapítani: mindenikük a legnagyobb

magyar. És így tovább! A hangulat végig kedves, végig zavartalan volt és maradt.

A rendező-bizottság tagjai körültekintő és fáradhatlan munkásságukért csak elismerést érdemelnek.

Sükösd M. vendéglős a kiszolgálás körül tanusított előzékenységeért és pontosságáért mindenkinek becsülését vívta ki.

Sándorka szívének egész melegét belevive a nótába: fokozta a lelkesedést.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hazánk első királyának** Szent István apostoli királynak szobrot emelt a nemzet. A dicső király lovas szobra a budai vár fokán, a Halász-bástyán van. Az ünnepséghefőn istenitisztelettel és a szobor bejelentésével vette kezdetét, amely a Mátyás-templomban volt. Mise után a papság és közönség kivonult a szobor elé, amelyről Strobl Alajos tanár, a szobor alkotója intéseére, lehullott a lepel. Ismételt bejelentés után a leplet a szoborra felvonták, hogy délután királyunk jelenlétében végleg eltávolítsák. A templom mellett, a déli szárny kiszögelésénél állt a biborbárony királyi sátor, amely mellett a püspöki és tábornoki kar, a kormány, valamint a főrendiház, az országzászlósok és a főhivatalok méltóságai foglaltak helyet. Félégyórakor harsány éljen-riadal jelezte József főherceg és neje Augusztia főhercegnő érkezését, akiket Wekerle Sándor miniszterelnök fogadott. Egy órákor pedig harangzugás közben, óriási közönség zugó éljenzése mellett érkezett meg a király, aki a magyar lovastábornoki egyenruhát viselte. Nagyon szívélyesen viszonzta az üdvözlést. Majd a diszátörba lépve, a főhercegi pár üdvözlését fogadta. Wekerle miniszterelnök beszéde után a lepel a király szavára lehullott. Jóval felkeltő után hagyta el a király a szobor környékét. A közönség meleg szeretettel üdvözölte útjában a királyt, aki szívélyesen köszöntö a ragaszkodás és tisztelet jeleit.

— **Dr Gerber Ferenc** az állami számvevőszék számvizsgálója tegnap városunkba érkezett az állami intézetek, adóhivatalok és számvevőségek vizsgálata céljából.

— **Halálozások.** Kénosi Sándor József életének 65-ik évében, hosszas szenvedés után e hó 19-én este 9 órákor elhalt Székelyandrásfalván, honnan 21-én d. u. 3 órákor a székelykereszturi családi temetkezési helyen tették sirba az ev. ref. egyház szokásai szerint, az ugyanaz nap Székelyandrásfalván tartott halotti szertartás után. Halálát özv. Sándor Józsefné, mint nője; Sándor Albert, mint fia s ennek nője Jszül. Szathmáry Aranka, valamint az elhalt unokái: Irénke, Pista, Margit gyászolják. — Özv. Solymosi Istvánné szül. Beke Katalin, ev. ref. nyug. esperesné, vallásos hitében helyezett bizalommal, életének 91-ik évében, folyó hó 21-én d. e. 10 órákor jobblétre szenderült. Temetése tegnap d. u. 2 órákor általános részvét mellett történt meg Bögzőben. Az elhunytat özv. Kádár Domokosné Soly-

mosi Juliánna, mint gyermeke, valamint Beke Lajos testvére, ugyszintén testvére gyermekei: özv. Dr Szabady Ferencné Beke Polixena és testvérei, végül nagyszámu unokái és rokonai fajlallják.

— **Az E. M. K. E.** Folyó évi június hó 5-én, kedden, pünköst 3-ad napján, d. u. 3 órákor, Kolozsvárt, a vármegyeház nagytermében XXII évi rendes közgyűlést tartja. A közgyűlésre a tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagokat, valamint a fiókvalasztmányok képviselőit tisztelettel meghívjuk. Kolozsvárt, az igazgató-valasztmány 1906. évi május hó 12-én tartott üléséből: *Gróf Béli Akos*, elnök. *Sándor József*, t. alelnök-főtítká. Tárgysorozat: (Az alapszabályok 16 §-a értelmében). 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Bizottságok kiküldése. 4. Emlékbeszéd Bartha Miklós alelnök fölött. Tartja: Dr Csernátöni Gyula Bir tag. 5. Néptanítók jutalmazása. 6. Évi jelentés. 7. Számadások előterjesztése, a Számvizsgáló-bizottság jelentésével. 8. Jelölő-bizottság előterjesztése. 9. Tagok, vagy fiókok netáni indítványai, melyek az igazgató-valasztmányhoz legalább 8 nappal a közgyűlés elé bejelentendők. 10. Jövö évi közgyűlés helyének es idejének megállapítása. 11. Elnöki zárszó. Tájékozásul. A tiszteletbeli, örökös, alapító és rendes tagok, a közgyűlésen tanácskozó, indítványozó és szavazó joggal bírnak, választók és választhatók. Egyesek jogukat csak személyesen, az örökös tagok meghatalmazott képviselő által gyakorolhatják. Meghatalmazott csak egyesületi tag lehet és csak egy megbízást fogadhat el. Hátralékos tag jogot nem gyakorolhat. Hátralékos az, ki az előző naptári évben esedékessé vált fizetési kötelezettségének az év végéig eleget nem tett. (Alapszabályok 9. §.)

— **Újabb adomány a Muzeumnak.** Fülei-Szántó Lajos m. kir. postatakarékpénztári számvizsgáló, a »Székely-Udvarhely« szépirodalmi főmunkatársa, gyönyörű szép levélgyűjteményt adott át legutóbbi itthonléte alkalmával nekünk a vármegyei Muzéum számára. Az érdekes és becses, eredeti leveleket tartalmazó gyűjteményt most a Muzéum igazgatósága a következő hozzánk küldött köszönetnyilvánításban nyugtázza: »Fülei-Szántó Lajos urnak a vármegyei Muzéum részére ajándékozott 136 drb kéziratért, valamint a jánosfalvi Elöljáróságának 4 drb régi könyvért, a választmány nevében, halás köszönetet nyilvánított. Molnár Károly, muzeumi igazgató.«

— **Eljegyzés.** Szentkirályi Berze Albert földbirtokos, községi főbíró eljegyezte e hó 19-én szintén szentkirályi László János (tibád) kedves leányát Rózátt.

— **A székely kamara teljes-ülése** folyó hó 25-én (penteken) délután 3 órákor, saját hivatalos helyiségében lesz Marosvásárhelyt. Ohajtandó volna, hogy az egyes üléseken vármegyénk kamarai tagjai is részt vegyenek. De az meg épen szükséges volna, ha Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter — aki mindnyájunknak javát, a székely-

földi kereskedelem és ipar felvirágzását akarja — úgy intézkednek, hogy a kamarai gyűlés felváltva, a a kerülethez tartozó vármegyék székhelyén tartassék. Valamely módját kell találni annak, hogy az egyes kereskedelmi és iparkamarák intenzivebb, a gyakorlati életnek megfelelőbb működést fejtsenek ki. A kamarai üléseket összekötve egy-egy szakma helyzetét, multját és jövöjét ismertető felolvasással, tekintetbe véve a helyi viszonyok előnyeit és hátrányait, rövid pár év alatt. — hatalmas lendület, az érdeklődés folytán kiszámíthatatlan eredmény követné. Ébredjünk fel lethargikus álmunkból, hiszen az idő pénz. Kereskedelem és ipar magától eddig sem lett, jövöre sem lesz. Verejtékes munka nélkül, Isten áldására nem számíthatunk, mert irva vagyon: »Segíts magadon s az Isten is megsegít!« Előre tehát!...

— **Házasság.** Ábrahám Salamon és neje (Korond), Mieszter Éliász és neje (Kisborcsa) gyermekei Regina és Adolf folyó évi június 12-én d. u. 3 órákor tartják egybekelési ünnepélyüket Korondon.

— **Az udvarhelyi református egyházmegye egyházi értekezlete** ebben az évben városunkban fogja megtartani évi rendes közgyűlést. A közgyűlés idejét és programját a f. hó 26-án d. e. 10 órákor, a ref. kollegium nagytermében tartandó választmányi ülésben fogják véglegesen megállapítani; de a jelekből és a fenforgó körülményekből következtetve, erre a legalkalmasabb idő június hó utolsó vasárnapja lesz. Ugy vagyunk értesülve, hogy ezen közgyűlés keretébe fogják beilleszteni a Bocskay által megkötött bécsi béke háromszázéves fordulójának megünneplését is. Ezen kívül lesz társasbéd és népünnepély is, a Bocskay-alap javára.

— **A helybeli fogyasztási szövetkezet igazgatósága** ez uton is felkeri a tisztelt kereskedő és mészáros urakat, hogy a menyyiben hajlandók a szövetkezeti tagok háztartásának szükségleteire szolgáló fűszer, liszt, gyarmatáru, hús, ruháremü stb. szállítására vállalkozni, ár-ajánlataikat május 30-ig Hlatky Miklós elnöknel benyújtani sziveskedjenek.

— **Nőegyesületünknek pünkösti segélykiosztása** f. hó 27-én (vasárnap) d. u. fél 2 órákor lesz, a kisdödöv játszó termében.

— **Igaz-e,** hogy a helybeli »Tulipánkert« egyesület, pünköst 2-ik napján népies jellegű ünnepélyt és nyári mulatságot rendez, a Sándor István kertjében?... Bár igaz volna és szépen s jól sikerülne!

— **A helybeli fogyasztási szövetkezet** nem állami hivatalnok tagjait a szövetkezet igazgatósága kéri, hogy üzletrészeik első 7 K részletét sziveskedjenek Farczadi Albert m. kir. adópénztárnok urnál befizetni. Június hó elsejével már a második 5 K részlet leszen befizetendő.

— **A közönség tájékoztatása** szempontjából kijelentem, hogy zabolai Székely Dénes ellen — aki az U. H. vasárnapi számában személyemet mélyen sértő, rágalmozó »Újabb nyilatkozat«-ot tett közzé — a bünvádi feljelentést megtettem. Székelyudvarhelyt, 1906 máj. 23. *Betegh Pál.*

— **A »Zenélő-Magyarország«** zeneműfolyóirat most megjelent 311-ik füzeté a következő zenemű ujdön-

ságokat közli: I. Komáromy Ödön máris nagyon népszerű, híres »Egri csárdás«-át, gyönyörű 4 magyar dalból; 1). »Nem ismerem a jó kedvet...« 2). »Esik eső, jaj de megázunk...« 3). »A szegedi nagy áristom...« 4). »Hej de ici-pici...« II. Henry S. R. »Polly Prim« legújabb Ös-budavári Cake-Walk indulóját. E pompás zeneműfolyóiratot, melynek minden egyes száma szakavatott megválasztással minden zenéi válfajt felölel s meghozza mindenkinek a maga izléséhez megfelelő zenei ujdonságot, mint ilyen, minden zongorakedvelőnek melegen ajánljuk figyelmébe. A most folyó XII. évfolyam előfizetési ára: 1 évre 24 füzet 12 korona, $\frac{1}{2}$ évre 12 füzet ára 6 korona, $\frac{3}{4}$ évre 6 füzet ára 3 korona. Egyes füzet ára 1 korona. Előfizetéseklőkner Ede a »Zenélő-Magyarország« zeneműkiadóvállalatahoz Budapest, VIII. Józsefkörút 22₂₄ intézendők.

— **Vizsgai jutalomkönyvek** ifjúsági művek és ajándék tárgyak nagy választékban és olcsó áron kaphatók Betegh Pál és Tarsa könyv- és írószérkereskedésében Székelyudvarhelyt. Vidéki megrendeléseket pontosan elintézt.

Hlatky Miklós titkári jelentése.

(2. Folytatás.)

A tisztelt közgyűlés jóindulatu figyelmébe ajánlom ezen ideát azzal, hogy egy nagyobb küldöttség útján szorgalmazza a Nagymélt. földművelésügyi miniszteriumnál e kölcsön megadását.

Nem a mi érdemünk, a székelyföldi kirendeltség helyi megbízottja, Dorner Béla m. kir. gazdasági intézö ur ügybuzgóságát dicséri, de mert a mi vármegyénk közzgazdasági érdekeit szolgálja, fel kell említenem, hogy a gazdakörök örvendetesen szaporodnak; ezek mindenkében egyesületünk egy-egy segitötársat fog találni céljai elérésében, melyek nagyot fognak lendíteni kisgazdáink szakképzettségének emelésében, de anyagi jóvoltunk előmozdításában is, amennyiben a gazdakörök kebeléből életre való alkotások fakadnak. Hogy csak egyet említek, a tejszövetkezeteket, amelyek az állattenyésztés és így a közzvagyonosodás fellendítésének, hogy mily hatalmas tényezővé válhatnak szakképzett vezetés mellett, bizonyítja a Bácska, különösen a Dunántul példája, a hol a tejelömarha-állomány alig pár évtized alatt mintaszerű magaslatra emelkedett, hol épen a tejszövetkezetek által keresztöltvitt gondos kiválasztás és továbbtenyésztés által egy egészen új jellegző tájfajta legelő állat, a bonyhádi lett kiteenyésztve.

A jelenleg uralkodó tulmagas tehénárak talán bénítólag hatnak az eredmény gyors elérésére, de a kitartó, következetes munkásság bizonyára nálunk is meg fogja hozni gyümölcsöt.

Ugyancsak Dorner Béla megbízott ur kezdeményezésére alakult az első székely baromfiterenyésztö egyesület is, mely tagjait kedvezményekkel kapcsolatosan látta el baronfi törzsekkel, mely egyesület hivatása baromfiállományunkat piacképe-sebbé fejleszteni és a baromfitermékek, főleg fajbaromfiak egyesületi értékesítése által a közzvagyonosodás ügyét szolgálni. Dorner Béla intézö ur szerényeségét nem akarom bántani, ha egyéb közzhasznu tevékenykedése mellett e három alkotásra külön is rá mutatva, egyesültünk közgyűlését felhivom, hogy köszönetet szavazzon neki és az egész székelyföldi kirendeltségnek, Balogh Vilmos min. tan. és Dr Koós Mihály min. titkárnak, akik készséggel jártak közben arra, hogy vármegyénk népének rendelkezésére bocsátassanak azon anyagi eszközök, melyek úgy a fentebb hangoz-

tatott, mint egyéb alkotások megtestesítésének nélkülözhetetlen eszközei. Hogy csak rövid vonásokban mutassak reá azon széleskörű akcióra, mely a kirendeltség kezdeményezése és vezetése mellett vármegyénkben kiscgazdáink érdekeit szolgálja, legyenek megemlítve a következők:

1905 folvamán az inség enyhítésére kedvezményes fizetési feltételek mellett kiadatott 1400 q széna, 1900 q törökbuza, vetőmagul 500 q zab, községeknél 3 drb fedező mén, kiscgazdáknak 31 darab tehén, 496 drb juh, 119 drb felbugatott mangalica sertés, gazdaköröknek 14 drb gazdasági eszköz: szecskavágó, vas-éke, triór, rosta, vasfogas, lóhervető, tengeri morzsoló, répavágó stb. 2947 darab nemes gyümölcsfa-oltvány, 2120 drb bogyós gyümölcs; a gyümölcsfák 10 filléres árban, a bogyós gyümölcsök ingyen; 121 drb nemes baromfi.

(Folyt. köv.)

Közbirtokossági ügyek.

Az állami erdőkezelés megszüntetése tárgyában napról-napra érkeznek be hozzánk a közbirtokosságok határozatai. Tájékoztató, hogy eddig mely közbirtokosságok csatlakoztak mozgalmunkhoz, közelebbi számunkban a névsort azért közöljük, hogy a csatlakozottaknak módjukban álljon a mulasztókat a maguk részéről is szorgalmazni. A közgyűlések megtartásához szükséges tájékoztató, jegyzőkönyv és meghívó nyomtatványok a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalától Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. beszerezhetők. A képviselőházhoz intézendő kérvény példányainak megállapítása végett, sürgős szükség, hogy minden közbirtokosság mielőbb nyilatkozzék.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

NYILT-TÉR.*

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kijelentem, hogy május hó 16-án éjjel Tóth József kötelverő udvarán én jártam és nem a Bodroghi fiúk.

Rácz Sándor.

* E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a szerk.

Minden igaz székely Haurik-féle márciusi sört fogyaszt

— közvetlen a gyárból. Kitűnő zamatu; bármely hazai gyártmánnyal kiállja a versenyt. Olcsóság tekintetében felülmúlja valamennyit. 25 literes hordóban 8 korona, 12 és fél literes hordóban 4 K. Palackozva is kapható. Gyár: Székelyudvarhelyt, Budvár-utca 1. szám.

TULIPÁNOS

VIZSGAI IRÁSLAPOK!

nemzeti színű nyomtatással, igen finom magyar gyártmányu papirosan, kizárólag

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt

kaphatók. 5 százalék az Udvarhelyvármegyei Tanítók Otthona javára. 100 drb 1 K 50 f. Vidéki megrendeléseket a beérkezés napján, pontosan elintézzük. Mintákkal bárhova ingyen és bérmentve szolgálunk.

Gépjavitóműhely és gépraktár.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy Baróton a mai kornak megfelelő gépjavitóműhelyt és gépraktárt rendeztem be. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, u. m. gőzcséplő gépek javítását, szeszgyár, gőzkazán, szivattyú, vízvezeték, fürdő, kutfurás, új malomberendezést, továbbá mindennemű esztergályozást és csavarmenet vágást. Ajánlom a legújabb láncrendszerű szivattyukat mely nem fagy be, nem pusztul, javítást nem igényel, 10 évi jótállással. — Raktárban tartok legjobb rendszerű varrógépet, sorvetőgépet. Rostát, darálót, ekét, boronát stb. Becserélek minden ócska gazdasági gépet újakkal. — Minden tölem vásárolt tárgyakra több évi részletfizetést is engedek. Mosógépet adok próbára. A n. é. közönség b. pártfogását kérve

tisztelettel:

Kiss József.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jőhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezentul saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szives tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kiváló minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm iránt tanusított szives pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos

fűszerkereskedő.

14—906. szám.

Meghívó.

Alulírott ezennel értesitem községünk közbirtokosságának minden egyes tagját, hogy folyó évi június hó 5-én d. u. 2 órakor Alsó-Sófalva község házában teljes birtokossági közgyűlés lesz, amelyre Cimedet, mint birtokossági tagot tisztelettel meghívom.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Az 1879. évi XXXI. t. cikkből kifolyólag életbe lépett állami erdőkezelés megszüntetése és az 1898. évi XIX. t.-c. záróhatározatában foglalt 57. szakasz hatályon kívül helyezése tárgyában való állásfoglalás és kérés intézése a magyar képviselőházhoz.
 3. Esetleges indítványok.
- Alsósfalván, 1906. május 20.
Ifj. Biró Sándor,
közbirtokossági elnök.

3845—906. alisp. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székházában levő hivatalos helyiségek fűtésére az 1906—907. évi téli időnyre 350 köbméter száraz bükk tűzifa leendő szükséges, ennek biztosítására árlejtést tűzök ki.

Felbivom ennél fogva a vállalkozóhajtókat, hogy egy koronás bélyeggel ellátott irásbeli zárt ajánlatokat folyó évi június hó 16. ik napjának déli 12 órájáig a vármegye gazdájánál adják be, annál is inkább, mert a később érkező ajánlatok figyelembe vetetni nem fognak.

Az ajánlatban világosan kitéendő, hogy ajánlattevő a szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Szállítási feltételek:

1. Vállalkozó köteles az elvállalt 350 köbméter száraz bükk tűzifa-

nak egyik felét, azaz 175 köbmétert 1906. évi november hó 1-ső napjáig, másik felét, vagyis 175 köbmétert 1907. évi január hó 20. ik napjáig a vármegyehez udvarára, beszállítani, köbmétereibe rakni és a vármegye gazdájának szabályszerűen átadni.

2. Az esetben, ha a szállított fa átvétele alkalmával hiány találtatik, vállalkozó köteles a hiányzó famennyiséget külön fölszámítás nélkül pótolni.

3. A szállítandó fának 2 méteres hosszúnak és első minőségű, legalább egy évvel a szállítás előtt levágott száraz, hasábos bükkfának kell lenni.

4. Ha vállalkozó a feltételeket be nem tartaná, jogosítva van a vármegye alispánja a be nem szállított tűzifát bárkitől, bárhonnán és bármely áron a vállalkozó terhére beszerezni.

5. Minden a vállalatra szükséges bélyeget vállalkozó köteles viselni.

6. A vállalati összeg az összes famennyiség beszállítása után, vagyis 1907. évi január hó 20-ika után fog kifizettetni.

Székelyudvarhely, 1906. máj. 16.

DAMOKOS, alispán.

223—906. kj. sz.

Tölgyfaeladási hirdetés.

Székelyzsombor község a tulajdonát képező erdőn, Udvarhelyvármegye kgb.-nak 528—906 szám alatti engedélye alapján 33.5. ktsz. holdon található 2752 köbm. mű- és 2134 köbméter tűzifára becsült tölgyfa készletet, Székelyzsombor község házában, folyó évi június hó 25-én délelőtt 10 órakor nyilvános árverésen eladja.

Kikiáltási ár 32.142 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.

Részletes feltételek a vargyasi m. kir. erdőgondnokságnál és alulírott nál megtekinthetők.

Székelyzsombor, 1906. május 13.

Községi elöljáróság.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmuárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb áron.

Mindig friss fűszerárak!

Képréma készítés!

Ablaküveges

* BETEGH PÁL ÉS TÁRSA *

könyv- és papírkereskedését, könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetét Kossuth-utca 31. szám alá, a postaépülettel átellenbe helyezte át.